

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

FORSVAR FOR NATUREN

VARDE ØVELSESPLADS

NATURA 2000-RESUMÉ AF DRIFTS- OG PLEJEINDSATSEN **2012-2015**

Titel	Varde Øvelsesplads, Natura 2000-resumé af drifts- og plejeindsatsen 2012-2015
Udgivelse	Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. 2012.
Fotos	Michael Sand og Dansk Jagtakademi
Internetversion	Resuméet kan findes i elektronisk format på www.forsvaret.dk/fbe
Layout/produktion	BUCHS AS

INDHOLD

1. INDLEDNING	4
2. RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN	5
3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE	6
4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER	8
5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER	9
6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS	10

1. INDLEDNING

Ca. 60 af Forsvarets arealer, heraf 20 større skyde- og øvelsesområder, indgår i større eller mindre omfang i Natura 2000-netværket. For 18 af disse terræner foreligger der drifts- og plejeplaner. Drifts- og plejeplanerne anvendes som redskab til opfyldelse af Forsvarets forpligtelse til planlægning inden for Natura 2000-områderne og andre aspekter af implementering af international naturbeskyttelseslovgivning. Teknisk sker dette ved, at Forsvaret indarbejder Natura 2000-planlægningen i drifts- og plejeplanerne på lige fod med øvrige formelle forskrifter, hvilket vil ske i forbindelse med den løbende revision af eksisterende drifts- og plejeplaner eller ved udarbejdelse af nye. I tilfælde, hvor der foreligger relativt nye drifts- og plejeplaner, vil Natura 2000-planlægningen sikres gennem tillæg til disse.

Forsvaret har inden for den fastsatte frist meddelt de relevante kommuner beslutningen om selv at udarbejde Natura 2000-planlægningen og har udarbejdet tilsvarende resuméer, som fremsendes til kommunerne. Re-

suméet består af en række kortfattede afsnit, startende med resuméet fra drifts- og plejeplanen eller tillægget hertil. Derefter beskrives Forsvarets andel af de relevante Natura 2000-områder, dels på arealniveau og dels i forhold til naturindhold fordelt på naturtyper og arter. Til slut gives i skemaform en oversigt over målsætning og indsats i forhold til sikring af Natura 2000-værdierne. De operationelle målsætninger omsættes i planen til konkrete aktiviteter. Den samlede drifts- og plejeplan, tillæg og tilhørende aktivitetskort kan findes på Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes hjemmeside: www.forsvaret.dk/fbe.

Nærværende er resumé til handleplanen for Natura 2000-område Nr. 89. Vadehavet herunder Habitatområde nr. 239 Alslev Ådal, for så vidt angår planlægningen på Varde Øvelsesplads. Det refererer til tillæg (2012) til den gældende drifts- og plejeplan. Det fremsendes til Varde og Esbjerg kommune og Naturstyrelsen.

2. RESUMÉ FRA TILLÆGGET TIL DRIFTS- OG PLEJEPLANEN

Forsvaret ejer og bruger en række skyde- og øvelsesterrener landet over. Terrænerne udgør tilsammen ca. 33.000 ha, og halvdelen heraf er udpeget som Natura 2000-områder og dermed underlagt de statslige Natura 2000-planer og målsætningen og indsatsprogrammet heri. Forsvaret varetager selv planlægningen, hvilket sker ved revision af drifts- og plejeplaner eller tillæg til eksisterende planer.

Nærværende er et tillæg til drifts- og plejeplanen for Varde Øvelsesplads og gælder således planlægningen for Natura 2000-område Nr. 89. Vadehavet herunder Habitatområde nr. 239 Alslev Ådal, hvoraf ca. 190 ha ejes og forvaltes af Forsvaret.

De vigtigste naturtyper i habitat-området er hede, visse specielle klittyper samt våde naturtyper. Der er seks udpegningsarter, heraf 5 fiskearter samt odder. Hertil inddrages i plantillægget en række særligt beskyttede arter, de såkaldte Bilag IV-arter. Ydermere håndterer tillægget skovdrift og publikumshensyn.

Forsvaret, herunder Varde Øvelsesplads, har et stort ansvar for sikring af gunstig bevaringstilstand for udpegede og bilagsførte naturtyper og arter. Samtidig er Varde Øvelsesplads af stor betydning for Forsvarets personeluddannelse, og der forudses en stabil uddannelsesmæssig anvendelse i de kommende år.

Ligeledes knytter der sig en række rekreative interesser til arealerne.

Der er igennem en årrække gennemført omfattende naturpleje på Varde Øvelsesplads' arealer. Dette er sket med udgangspunkt i den foreliggende drifts- plejeplan (2003-2018) og med henblik på sikring af netop de værdifulde naturtyper og tilknyttede arter.

Den hidtidige drifts- og plejeindsats er evalueret i forhold til opfyldelsen af Natura 2000-målene, og Forsvaret vurderer overordnet, at fortsat pleje, som allerede gennemført og videre planlagt, vil kunne bidrage væsentligt til at indfri Natura 2000-målene. Til dette kommer gennemførelse af naturnær skovdrift, herunder udlægning af skovudviklingstyper. Disse initiativer kombineret med sikring af søerne på terrænet vil ydermere sikre målopfyldelsen og området økologiske funktionelitet for Bilag IV-arterne.

Forsvaret konkluderer, at den planlagte plejeindsats kan kombineres med en gunstig udvikling af Varde Øvelsesplads som uddannelsessted. Når det gælder publikum, refererer plantillægget i alle henseender til de vilkår, der er fastsat i den gældende drifts- og plejeplan.

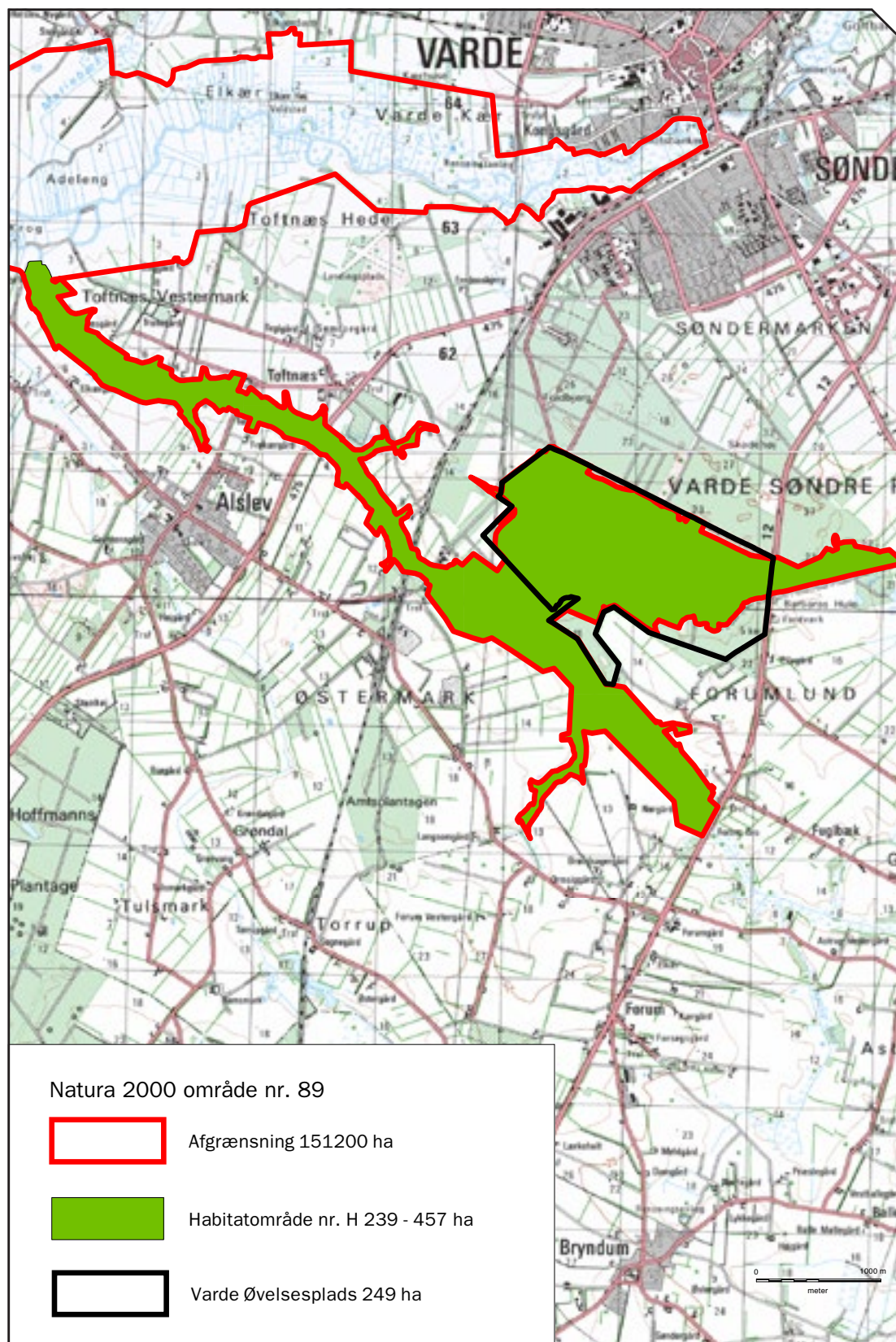
Plantillægget er vedtaget juni 2012, og et resumé tilgår Varde og Esbjerg kommune samt Naturstyrelsen.

3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE

Habitatområde nr. 239 er på 457 ha. Heraf er ca. 190 ha (42 %) beliggende på Varde Øvelsesplads. Ca. 59 ha af øvelsespladsen er ikke omfattet af Natura 2000. Det

drejer sig fortrinsvist om skovarealerne i den sydlige del af terrænet (se Figur 3-1).

Figur 3-1. Varde Øvelsesplads' geografiske udbredelse i forhold til Natura 2000-området og det underliggende habitatområde.

4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER

Tabel 4-1 viser de 5 naturtyper på Varde Øvelsesplads, der indgår som udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 239. Det er særligt hedearealerne, der spiller en rolle. Arealet med revling indlandsklit er det eneste af

denne type, der er kortlagt på Forsvarets arealer. Alle naturtyperne fastsat til ugunstig eller vurderet ugunstig prognose p.gr.a. næringsstofftilførsel, tilgroning m.v.

Nummer	Navn	Kortlagt antal forekomster og areal (ha) på Varde Øvelsesplads
2320	Revling indlandsklit	1/8,03
3160	Brunvandet sø	2/4
4010	Våd hede	7/15,37
4030	Tør hede	8/86,83
6410	Tidvis våd eng	2/1,14

Tabel 4-1. Habitatnaturtyper på Varde Øvelsesplads angivet med nummer, navn samt areal på terrænet.

5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER

Blandt de udpegede arter har kun odder relevans for Varde Øvelsesplads, hvor den dog ikke er observeret. Men den findes i det nærliggende system ved Alslev Å og vil

givetvis kunne strejfe om på terrænet, herunder særligt i søsystemerne i det sydlige terræn. Prognosen for odder er vurderet gunstig.

6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS

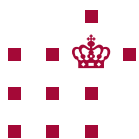
Der er opstillet en række kort- og langsigtede målsætninger for den fremtidige drift og pleje af terrænet. Målsætningerne er opstillet og fordelt på en række strategiske, taktiske og operationelle mål indenfor emnerne militæranvendelse, naturbeskyttelse og pub-

likumshensyn. De operationelle mål er at opfatte som den konkrete indsats, der udspecificeres i plantillæggets aktivitetsafsnit. Der er opstillet mål for Natura 2000-indsatsen i perioden 2012-2015. Disse fremgår af tabel 6-1.

Strategisk	Taktisk	Operationel
Varde Øvelsesplads bidrager i videst muligt omfang til sikring af Natura 2000-område Nr. 89 og Habitatområdet Nr. 239's økologiske integritet. Varde øvelsesplads bidrager til at arealet med våd hede på sigt udvides og sammenkædes så den våde hede udgør et areal på omkring 24 ha. Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus. For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i areal og tilstand være stabil eller i fremgang. For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose, skal udviklingen i natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det. For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus.	2320 Revling-indindlandsklit: Prioriteres højt. Tilgroning reduceres. 3160 Brunvandet sø: Gunstig bevarelsesstatus sikres, så tilstanden stabiliseres eller øges 4010 Våd hede: Prioriteres højt. Tilgroning reduceres. Søges i første planperiode sammenbundet og udvidet med omkring 1 ha. 4030 Tør hede: Prioriteres højt i området. Tilgroning reduceres. Der skabes økologisk sammenhæng mellem de fragmenterede forekomster. 6410 Tidvis våd eng: Tilgroning reduceres. Odder: Vilkårene for odder oprettholdes på terrænet.	Rydning af træopvækst på ca. 164 ha heraf ca. 124 som hel rydning og ca. 40 ha som delvis rydning. Løbende pleje i form af slåning, afbrænding mv. af lysåbne naturtypearealer på hele terrænet (ca. 150 ha). Løbende hedepleje i form af afbrænding i turnus med slåning (ca. 100 ha). Vandstand i Krat Sø (ca. 4 ha) hæves med 20 cm.

Tabel 6-1. Målsætningen for Natura 2000-indsatsen på Varde Øvelsesplads.

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

Har du lyst til at læse mere?

Scan koden med din smartphone og hent drifts- og plejeplanen på forsvarrets hjemmeside.

Forsvar for naturen

Forsvarets skyde- og øvelsesterræner anvendes til militær uddannelse, men samtidig udgør arealerne nogle af de største og bedst bevarede naturområder i Danmark.

Sammenlagt forvalter Forsvaret 33.000 ha enestående natur, hvor den militære benyttelse går hånd i hånd med værdifulde danske naturtyper og arters beskyttelse. Mange militære arealer er i perioder åbne for publikum, så også offentligheden kan besøge og opleve de unikke naturarealer.

I samarbejde med Miljøministeriet har Forsvaret udviklet et særligt koncept for udarbejdelse af drifts- og plejeplaner for terrænerne. Igennem planerne sikrer Forsvaret en passende afvejning mellem militære uddannelsesmæssige behov, naturbeskyttelse og offentlighedens adgang. Information om Forsvarets naturforvaltning kan findes på www.forsvaret.dk.

